

پروپشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

امام (ره)، استاد آشتیانی و مخالفان فلسفه

تهیه و تنظیم:

محمد صادق یوسف وند

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

در طول زندگانی حکیمان نکات ارزنده‌ای یافت می‌شود که سینه به سینه از طریق استاد به شاگرد انتقال می‌یابد تا از نسلی به نسل دیگر ارائه گردد.

در این بین برخی از آثار به صورت مکتوب عرضه می‌گردند و برخی همچنان در سینه‌ها می‌مانند.

مجله حکمت رضوی کوشیده است با استعانت از حضرت حق پاره‌ای از ناگفته‌های این نکات ناب را تحت عنوان برگ‌های تاریخ حکیمان خدمت خوانندگان خویش عرضه دارد و در اولین قدم، اقدام به نقل نکته‌ی ناگفته‌ای از حکیم متألّه سید جلال الدین آشتیانی نموده است.

به بدن در قیامت و آخرت گفتگو کرد. باید فهمید که آیا اصل معاد اعم از جسمانی و روحانی اصل است و در حقیقت اصل معاد ضروری است؟ یا آن که ضروری معاد جسمانی است.

اگر معاد جسمانی ضروری باشد بحث در آن نارواست و کسانی که به معاد جسمانی معتقدند عود روح به بدن را در آخرت معاد و در دنیا تناسخ می دانند.

به هر حال کسی حق اعتراض به ملاصدرا که خود از متصلبان در معاد جسمانی است را دارد که باید حاضر شود از اول سفر نفس تا آخرین مبحث معاد جسمانی را تقریر نماید. ولی اگر در همان صفحه اول سفر نفس متوقف شد و نتوانست مطلب کتاب را درک نماید شرعاً در این باب محکوم به سکوت است. این گوی و این میدان.

در آینده از آثار حضرات مطالبی نقل و جرح می کنیم که موجب حیرت خواهد شد و جا از برای جواب و دفاع برای آنها باز است.

آن آقا بهتر است مانند مشایخ خود ساکت باشد، چه آنکه او وقتی حق بحث در معاد را دارد که از عهده مباحث نفس اسفار برآید.

کیهان اندیشه / شماره هفدهم / نکاتی درباره فلسفه و

عرفان / سید جلال الدین آشتیانی

*** باید عرض کنم اگر آنچه عرض می شود باطل است مورد نقد قرار دهید و اگر حق است بپذیرید. دشمنی مطلق با علم و دانش در حوزه مشهد، ریشه دارد که جهل مرکب ریشه آن می باشد.

بنده از باب امتثال امر کسی که اطاعت از او را واجب می دانم، در نامه ای توسط آقای ملائی (از افاضل حوزه که شخصی بسیار متدین و سلیم النفس است) از آقایان خواهش کردم که شما الهیات اسفار و شرح فصوص قیصری را مطالعه و برای ما درس بدهید و افاضات شما را ضبط خواهیم کرد.

اگر شما از عهده تدریس این دو کتاب برآمدید آنگاه حق دارید اشکال کنید و اگر نتوانستید از عهده تدریس الهیات اسفار و فصوص برآید عقلاً و شرعاً حق مخالفت و اعتراض ندارید.

حامل نامه به آقای ملائی گفته بود، نامه را به آقایان رساندم سکوت اختیار کردند. و نیز حامل نامه پیغام داده بود که من حاضرم در موضوع معاد با نویسنده این نامه بحث کنم.

بنده عرض کردم حاضرم در معاد بحث کنم ولی نه پا در هوا، بلکه باید از اول سفر نفس اسفار که در نحوه ظهور نفس و تحقق آن از عالم غیب به عالم شهادت و ماده است بحث کرده و به دلایل تجرد نفس پرداخت و بعد در نحوه وجود آن بعد از مرگ و عود آن

مرحوم آشتیانی در این کلام به شخصی اشاره می‌کنند که بر طبق نظر ایشان ، اقدام به نوشتن این نامه به برخی از مخالفان فلسفه کرده اند . برای تنویر اذهان نسبت به این قضیه و اتفاقات پشت پرده ، مجله حکمت رضوی بر آن شد که قضیه را از جناب حجت الاسلام سید محمد موسوی - از شاگردان نزدیک حکیم آشتیانی - جويا شود و ایشان به صورت مکتوب درخواست مجله را پاسخ دادند .

این سخن را شیوع داد و هنوز هم دامنه میزنند - که آقای جوادی نتوانستند جواب اشکالات آقای سیدان را بر معاد با مبنای ملاصدرا بدهند .

بعد از مدتی ، مرحوم استاد آشتیانی نامه ای را آوردند سر درس و به آقای حسینی شریف (ملائی) دادند تا به آقای سیدان بدهند .

چندی که گذشت جناب استاد در درس فرمودند : جواب نامه چه شد؟ اینها که جواب نامه ما را ندادند . آقای ملائی به نزد آقای سیدان رفتند که ماوقع را استاد در کیهان اندیشه نوشته اند .

بعداً آقای ملائی به استاد فرمودند :
عجب کار حساب شده ای انجام دادید .

استاد آشتیانی فرمودند : «شخص امام به من گفتند که این کار را انجام بده .»

****در پاسخ سؤال دوستان مجله حکمت رضوی پیرامون شخصی که سیدنا الاستاد مرحوم آشتیانی (اعلی الله مقامه) اشاره فرمودند ، باید عرض کنم که منظور ایشان ، حضرت امام خمینی (قدس سره) است و قضیه از این قرار بود که حدود دو دهه قبل در یک تابستان که آقای جوادی آملی به مشهد آمده بودند ، در جلساتی با آقای سیدان پیرامون معاد جسمانی بر مبنای ملاصدرا بحث هایی کردند و در این جلسات برخی از محترمین هم حضور داشتند از جمله آقای حاج شیخ مهدی مروارید که حاصل گفتگوی آقای جوادی و آقای سیدان را می نوشتند و سپس همین تقریرات را نشر دادند .**

بعداً در بین طلاب حوزه علمیه مشهد اینطور شایع کردند - که نمی دانم چه کسی